

MINISTERUL AGRICULTURII,
DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI
MEDIULUI

ÎNȚEPRINDEREA DE STAT

CENTRUL REPUBLICAN PENTRU
AMELIORAREA ȘI REPRODUCȚIA
ANIMALELOR

AGENȚIA PROPRIETĂȚII
PUBLICE

STATE-OWNED ENTREPRISE

REPUBLICAN CENTER
FOR ANIMALS
IMPROVEMENT AND BREEDING

Aprobat:

Consiliul de Administrare

procesul-verbal nr. 1

"26" ianuarie 2021

L. Vulpe Vulpe Ludmila,

Președinte al Consiliului de Administrare

PLANUL
economico-financiar de afaceri
al Întreprinderii de Stat
"Centrul Republican pentru Ameliorarea
și Reproducția Animalelor"
pentru anul 2021

Vasile HAREA,
Administrator

Cuprins

Nr. crt	Denumirea capitolului	pag.
1	Date generale	3
2	Management și obiective	3
3	Politica de cadre	5
3.1	Politica de salarizare	6
4	Planificarea activității	8
4.1	Sectia de colectare, testare si distribuire a materialului seminal	9
4.2	Politica de evidență zootehnică	9
5	Politica de comerț. Devizul de venituri și cheltuieli	11
6	Politica de contabilitate	15
7	Măsuri de remediere a Întreprinderii	16
Anexe		
Organigrama Întreprinderii de Stat „Centrul Republican pentru Ameliorare și Reproducția Animalelor”		Anexa nr.1
Statele de Personal componența numerică și normele de retribuire a muncii la Întreprinderea de Stat „Centrul Republican pentru Ameliorare și Reproducția Animalelor” pentru anul 2021		Anexa nr.2
REGULAMENTUL cu privire la stabilirea modului de calculare a salariilor de funcție și a sporurilor pentru anul 2021		Anexa nr.3
Fondul de salarizare pentru anul 2021		Anexa nr.4
Planul de însămânțări artificiale ale taurinelor pentru anul 2021		Anexa nr.5
Necesarul de combustibil și lubrifiante pentru efectuarea traseiilor de alimentare pentru anul 2021		Anexe nr.6,7
Necesarul de azot lichid pentru anul 2021		Anexa nr.8

1. Date generale

Denumirea Întreprinderii	"Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor" Întreprinderea de Stat
Codul fiscal	10036000120621
Forma juridică de constituire	Întreprindere de Stat
Fondator	AGENȚIA PROPRIETĂȚII PUBLICE
Scopul	Coordonarea și dirijarea proceselor de ameliorare și reproducție a animalelor din Republica Moldova
Codul CAEM	A 01400
Valoarea capitalului statutar	4433.4 mii lei
Adresa , tel/fax, email	MD 6525, Republica Moldova, raionul Anenii Noi, comuna Maximovca, str. De Nord, 2, tel.0-373-22-359040, fax. 0-373-22-359538 e-mail crara@crara.md
Rechizitele bancare	Contul de decontare BC „Moldova-Agroindbanc” SA DOCCB Codul băncii – AGRNMD2X IBAN MD66AG000000022512673813
Consiliul de administrare	Președinte – Ludmila Vulpe Membri: Tatiana Nistorică Alexandru Margine

Prezentul plan economico-financiar de afaceri al Întreprinderii (în continuare - plan) are drept scop confirmarea fezabilității activității Întreprinderii pentru anul 2021 și exercitarea misiunii pentru care a fost fondată aceasta, prin prisma asigurării acțiunilor de menținere a fondului genetic taurin, ovin, suin, conform Programelor de ameliorare a animalelor în R.Moldova.

2. Management și obiective

Întreprinderea de Stat "Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor" (în continuare - Întreprindere) a fost creată în baza Ordinului MAIA nr. 159 din 14.07.2003 care are drept misiune de a întreprinde măsuri de coordonare, conservare, utilizare a resurselor genetice și dirijare a proceselor de ameliorare și reproducție a animalelor. Respectiv, Întreprinderea pe parcurs a fost supusă reorganizării prin fuziune cu întreprinderile:

✓ Î.S. „Agroorgservis” din or. Durești, ordinul MAIA nr. 16 din 02.02.2006;

✓ Î.S. „Centrul Zonal pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” din Sîngerei, Hotărârea Guvernului R. Moldova nr. 453 din 01.07.2013.

Corespunzător, prin ordinul MAIA nr.107 din 02.06.2015 și conform deciziei privind înregistrarea modificărilor al Oficiului Teritorial Chișinău, începând cu data de 07.08.2015 Întreprinderea dispune de o filială, Centrul pentru Cercetare a Resurselor Genetice Acvatice „Acvagenresurs” cu sediul: MD-2005, str. Cosmonauților nr.6, mun. Chișinău (în continuare - filială).

Principalele genuri de activitate ale Întreprinderii:

- organizarea și coordonarea înșămânțărilor artificiale, conform programelor naționale de ameliorare a raselor de animale;
- organizarea și coordonarea lucrărilor de evidență zootehnică și bonitare a diferitor specii de animale;
- organizarea activității de ameliorare a resurselor genetice și marketingul animalelor de prăsilă;
- colectarea, depozitarea și folosirea rațională a fondului genetic de diverse specii de animale;
- ameliorarea, menținerea și completarea genofondului de pești;

- producerea, păstrarea și comercializarea materialului biologic de prăsilă (animale, material seminal, embrioni, ovule, icre și larve de pește, ouă de pasăre și ouă de viermi de mătase) predestinat reproducției;

- importul și exportul materialului biologic de prăsilă (animale, material seminal, embrioni, ovule, icre și larve de pește, ouă de pasăre și ouă de viermi de mătase) predestinat reproducției.

Serviciile prestate și suportul acordat de Întreprindere:

- asigurarea oficiilor locale cu următoarele materiale:
 - a) echipamente tehnologice;
 - b) registre pentru înșămânțarea artificială și fătări a taurinelor;
 - c) azot lichid pentru păstrarea materialului seminal;
 - d) material seminal congelat de taur;
 - e) consumabile necesare pentru înșămânțarea artificială a taurinelor;
- asigurarea cu blanchete zootehnice și acordarea ajutorului tehnologic la perfectarea evidenței zootehnice la ferme de prăsilă;
- elaborarea instrucțiunilor pentru înșămânțarea artificială a animalelor;
- monitorizarea datelor de bonitare a animalelor de la fermele de prăsilă;

Obiectivele Întreprinderii pe termen scurt (2021) și termen mediu (2022-2023)

Ameliorarea animalelor este un complex de acțiuni și metode de modificare a structurii genetice a populațiilor de animale supuse selecției în succesiunea generațiilor, în scopul obținerii animalelor și produselor animaliere de o calitate și productivitate mai performantă.

Actualmente sectorul zootehnic funcționează pe principiile economiei de piață, care înaintea cerințe privind calitatea și costul producției, unde scopul activității fiind maximizarea profitului.

Acest lucru implică desfășurarea activității de ameliorare genetică a animalelor care contribuie nemijlocit la sporirea cantității și calității producției, la maximizarea profitului și nu în ultimul rând la asigurarea securității alimentare a populației din R.Moldova cu produse animaliere autohtone. În acest sens, apare necesitatea producerii hibrizilor obținuți prin acumularea capacităților ereditare a mai multor rase și tipuri de animale.

Un factor important în intensificarea ameliorării la animale reprezintă perfecționarea lucrului de selecție care prevede elaborarea programei de ameliorare a raselor existente și crearea noilor genotipuri capabile să recupereze pe deplin cheltuielile depuse la reproducerea și creșterea lor, totodată asigurând efectul economic scontat.

Totodată, implementarea pe larg a înșămânțărilor artificiale a taurinelor cu material seminal congelat, înșămânțărilor artificiale a suinelor, obținut de la reproducători de o valoare genetică avansată anual se contribuie la sporirea cu cca 10% a indicilor de productivitate la vaci și la îmbunătățirea carcasei și calității cărnii la porcine. Corespunzător, utilizarea înșămânțărilor artificiale sau a montei dirijate cu reproducători valoroși conduce la sporirea prolificității, precocității și calității producției animaliere.

Respectiv, obiectivele trasate atât pe termen scurt cât și pe termen mediu sunt elaborate în contextul principiilor și sarcinilor enunțate, și anume:

1. *obiectivele anul 2021, sunt:*

a) organizarea și desfășurarea activității de înșămânțare artificială a 65 250 taurine, prin intermediul celor 525 oficii locale de înșămintari artificiale în republica, cu înregistrarea unei ponderi de înșămintari artificiale fata de efectiv de 76 %;

d) completarea cu echipamente, utilaje și animale a secției de colectare, testare și distribuire a materialului seminal suin;

e) elaborarea și implementarea planului de rotație a liniilor de tauri, al căror material seminal congelat va fi folosit în rețeaua de reproducție a taurinelor;

- f) participarea la atestarea de stat a fermelor zootehnice de prăsilă (ovine, albine, suine, taurine, etc.)
- g) monitorizarea activității fermelor de prăsilă, acordarea asistenței tehnologice la efectuarea evidenței zootehnice și la bonitarea animalelor de la 12 ferme de prăsilă;
- h) păstrarea și menținerea fondului genetic taurin – 3 mln doze de material seminal congelat de taur care aparține de 8 rase și 20 linii și grupe genealogice;
- i) procurarea 6 mii doze de material seminal de taur pentru îmbunătățirea fondului genetic autohton;
- j) optimizarea rețelei de distribuție și insamintare artificială a taurinelor prin deschiderea a 20 oficii locale noi și închiderea celor neeficiente.
- k) organizarea punctelor mobile de insamintare artificială în fiecare r-n.
- l) promovarea activității de creare a fermelor zootehnice în extravilan;
- m) instruirea profesională a angajaților și operatorilor însămânțători;
- n) promovarea tehnologiilor avansate la creșterea, reproducția și exploatarea animalelor.
- o) elaborarea și dezvoltarea sistemului informațional al întreprinderii, inclusiv a paginii Web.
- p) reparația curentă a Băncii Genetice și a blocului administrativ;
- r) organizarea activității de colectare și distribuție a materialului seminal suin;

2. *obiectivele perioadei 2022-2023, sunt:*

- a) păstrarea și menținerea fondului genetic taurin autohton potrivit misiunii pentru care a fost fondată întreprinderea.
- b) ridicarea calității raselor și speciilor de animale existente,
- c) creșterea productivității în sectorul zootehnic prin facilitarea schimburilor interstatale cu animale de reproducție din rasă pură
- d) îmbunătățirea indicilor de productivitate a taurinelor și suinelor prin organizarea și desfășurarea activității de insamintare artificială pe teritoriul Republicii Moldova.
- e) popularea cu vieri a secției de colectare, testare și distribuție a materialului seminal;
- f) optimizarea sistemului de distribuție a materialului seminal, cu completarea unui laborator mobil;
- g) crearea bazei republicane de date zootehnice;
- h) dezvoltarea relațiilor de colaborare și parteneriat cu întreprinderile de profil din statele vecine și instituțiile din țară.
- i) producerea a 20-30 mii doze de material seminal suin.
- j) reînnoirea și modernizarea bazei tehnico – materiale a întreprinderii.
- k) formarea profesională continuă a specialiștilor în domeniul tehnologiilor de insamintare artificială.
- l) majorarea volumului de producere și realizare a materialului seminal suin

3 Politica de cadre

Întreprinderea de Stat "Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor" își îndeplinește misiunea având la bază cele mai prețioase resurse – resursele umane. Personalul este singura resursă din cadrul unei întreprinderi, care are capacitatea de a-și mări valoarea odată cu trecerea timpului, spre deosebire de toate celelalte resurse, care se uzează dacă nu fizic, atunci moral. Strategia politicilor de personal include obiective strategice cu impact calitativ și cantitativ direct asupra personalului. Obiectivul strategic major cu impact calitativ ține de dezvoltarea competitivității personalului, iar realizarea acestuia va fortifica prestigiul și notorietatea.

Resursele umane sunt capabile să producă și să reproducă toate celelalte resurse aflate la dispoziția unei întreprinderi. Oamenii reprezintă o resursă comună, o resursă cheie, o resursă vitală a întreprinderii, care asigură supraviețuirea, dezvoltarea și succesul competițional al acesteia. Oamenii sunt resursele active ale întreprinderii, deoarece potențialul oamenilor contribuie activ la creșterea eficienței și eficacității organizaționale ale întreprinderii, pentru că nu numai calitatea produselor și calitatea serviciilor contează, ci și calitatea oamenilor pe care îi are întreprinderea.

Resursele umane reprezintă una dintre cele mai importante investiții ale unei organizații. În noua societate informațională capitalul uman a înlocuit capitalul financiar, ca resursă strategică.

Investiția în oameni s-a dovedit a fi calea cea mai sigură de a garanta supraviețuirea întreprinderii, sau de a asigura competitivitatea și viitorul acesteia.

Întreprinderea, creează în cadrul întreprinderii, condiții necesare și desfășoară cursuri de stagiere și perfecționare profesională și tehnică a operatorilor, conform art. 213 din Codul Muncii al RM.

Angajatorul favorizează și inițiază cursuri de perfecționare profesională și înafara întreprinderii fără scoaterea salariatului din activitate, suportând toate cheltuielile aferente, care reprezintă unele dintre cele mai evidente investiții în resurse umane.

Pentru anul de activitate 2021 numărul mediu de salariați constituie – 54,5 unități, care se încadrează în organigramă și componența numerică, și normele de retribuire a muncii la Întreprindere, descifrare prezentată în *anexele nr.1 și 2*

- Componența numerică de resurse umane pe specificații de activități

- Tabelul nr. 1

Denumire subdiviziune	Unit.	Pondere din total personal, %	Specific subdiviziune
Administrația	7.5	14%	Gestionarea activităților de domeniu: management, personal, secretariat, jurisprudență, marketing, protecție și securitate a muncii
Secția contabilitate și economie	3	5%	Organizarea, monitorizarea și coordonarea activității economico-financiare a Întreprinderii, conform legislației și actelor normative de domeniu
Direcția de ameliorarea și reproducția animalelor	29	53%	Organizarea, coordonarea și monitorizarea activității a 525 oficii locale de insamintare artificiala:
inclusiv: Secția ameliorarea și bonitatea animalelor	25	46%	- băncii genetice - de evidență zootehnică și bonitare a animalelor
Secția colectarea, testarea și distribuirea materialului seminal	4	7%	Colectarea, analiza, testarea, ambalarea și distribuirea materialului seminal cu implementarea însemănțărilor artificiale.
Secția dezvoltarea infrastructura	15	28%	Coordonarea activității parcului auto, deservirea tehnică a autospecialelor, aprovizionarea tehnico-materială și asigurarea pazei bunurilor Întreprinderii.
Total unități	54,5	100	x

3.1. Politica de salarizare

Politica de salarizare pentru anul 2021 este stabilită conform Hotărârii Guvernului R. Moldova nr. 743 din 11.06.2002, nr. 152 din 19.02.2004 cu modificările ulterioare, Convenției Colective (nivel de ramură) pentru anii 2012-2014 modificată pentru anii 2015-2017 cu prelungirea automată încă pe 3 ani, Hotărârii Guvernului nr.165 din 09.03.2010, Hotărârii Guvernului nr. 232 din 24.04.2019, Contractului colectiv de muncă a Întreprinderii pe anii 2017-2022, Regulamentului intern al Întreprinderii cu modificările și completările ulterioare și Regulamentul cu privire la stabilirea modului de calculare și reglementare normativă a sporurilor la salariul de funcție pentru anul 2020, anexa nr.3.

Fondul unic de salarizare pentru anul 2021 constituie 4 130.0 mii lei, dintre care 3 006 mii lei de la bugetul de stat sau 72.8 la sută din total. Respectiv, 1 124 mii lei din fondul de salarizare se preconizează a fi achitate din veniturile proprii ale Întreprinderii.

Întru calcularea fondului de salarizare sa ținut cont de salariile tarifare stabilite în baza coeficienților: I categorie de salarizare și tarifele care se încadrează în „Componența numerică și normele de retribuire pentru anul 2021”, vezi anexa nr.4.

„Componența numerică și normele de retribuire pentru anul 2021” cu aplicarea salariului minim garantat stabilit prin Hotărârea Nr. 165 din 09-03-2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, în marime de 2 935 lei.

Fondul de salarizare al Întreprinderii de Stat
"Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor"
pentru anul 2021

În baza Hotărîrea Nr. 165 din 09-03-2010 (2935 lei)

Funcția	unități	Coefic. de multipl	Salariul de funcție	Sumă lunară, lei	Suma anuală, lei
Administrator	1	6	17 610	17 610	211 320
Conducător auto	4	1,7	4 990	19 958	239 496
Contabil	1	2,5	7 338	7 338	88 050
Contabil șef	1	4	11 740	11 740	140 880
Vice-administrator	1	4	11 740	11 740	140 880
Economist evidența contabilă și analiza activității economice	1	3	8 805	8 805	105 660
Electrician exploatare rețele electrice	0,75	1	2 935	2 201	26 415
Expert zootehnician O.T.	16	1	2 935	46 960	563 520
Intendent (sef de gospodarie)	0,5	2	5 870	2 935	35 220
Jurisconsult	1	2,8	8 218	8 218	98 616
Laborant Microbiolog	1	2,6	7 631	7 631	91 572
Lăcătuș- mecanic	1	1,4	4 109	4 109	49 308
Magazinier	0,25	1,5	4 403	1 101	13 208
Manager în servicii de personal	1	2,7	7 925	7 925	95 094
Medic veterinar	1	3	8 805	8 805	105 660
Muncitor auxiliar	2	1,1	3 229	6 457	77 484
Office-manager	1	2	5 870	5 870	70 440
Paznic (3M+3S)	6	1	2 935	17 610	211 320
Șef Direcție	1	3	8 805	8 805	105 660
Șef secție dezvoltarea infrastructurii	0,5	2	5 870	2 935	35 220
Șef secție ameliorarea și bonitarea animalelor	1	2,5	7 338	7 338	88 050
Șef secție colectare, testare si distribuirea materialului seminal	1	3	8 805	8 805	105 660
Sef de laborator	1	3	8 805	8 805	105 660
Specialist marketing	1	2,1	6 164	6 164	73 962
Specialist securitatea și sănătatea în muncă	0,5	2	5 870	2 935	35 220
Zootehnician în evidența și bonitare	1	2	5 870	5 870	70 440
Zootehnician (banca genetica)	1	2	5 870	5 870	70 440
Zootehnician secție (banca genetica)	2	1,6	4 696	9 392	112 704
Zootehnician Sef sectia ameliorarea si bonitarea animalelor	2	2,5	7 338	14 675	176 100
Zootehnician Șef	1	2,5	7 338	7 338	88 050
TOTAL general:	53,50	x	x	x	3 431 309

Sporuri și adaosuri la salariu în mărime de 725,2 mii lei, includ:

- Indemnizații pentru membrii consiliului de administrație,
- Sporuri pentru munca prestată în condiții nocive,
- Munca suplimentară, de noapte și sărbători,
- Sporuri pentru experții-zootehnicienii,
- Alte sporuri și adaosuri la salariu.

4. Planificarea activității Întreprinderii

Activitatea principală a întreprinderii este organizarea și coordonarea activității de înșămânțare artificială. Pentru anul 2021 întreprinderea urmează să realizeze următorii indicatori:

Indicatorii de performanță pentru anul 2021

Categorie	Denumirea	Unitatea de măsură	Prognost 2021	
			Total pe întreprinder	dintre care din contul bugetului de stat
1	2	3	4	5
De rezultat	Pondere înșămânțărilor artificiale	%	76	76
De produs	Organizarea și coordonarea activității de înșămânțare artificială	taurine	65 250	65 250
	Obținerea tineretului taurin de prăsila pentru reînnoirea fondului genetic	capete	600	
	Coordonarea și monitorizarea evidenței zootehnice și a bonității taurinelor de prăsila	ferme/capete	12/4680	
De eficiență	Păstrarea materialului seminal congelat taurin	Mii doze	2 930	2 930
	Costul global de organizare a înșămânțărilor artificiale a taurinilor	Mii lei	9 068	7 600
	Costul global de organizare a unei înșămânțări artificiale a taurinelor	lei	138,97	
	Costul global de organizare a unei înșămânțări artificiale a taurinelor subsidiate din bugetul de stat	lei		116,475

În contextul respectiv suplimentar întreprinderea urmează să contribuie nemijlocit la pregătirea pentru atestarea de stat a fermelor zootehnice, care vor permite majorarea ponderii animalelor de prăsila în septel.

4.1. Secția de colectare testare și distribuire a materialului seminal

Ameliorarea potențialului genetic productiv al efectivelor de porcine, în direcția creșterii cantitative și calitative a producției de carne este condiționată, și la această specie, în perfecționarea și implimentarea metodelor zootehnice de organizare și dirijare a procesului de reproducție.

Însămânțările artificiale reprezintă o metodă biotehnologică actuală de optimizare a funcției de reproducție la animalele de interes zootehnic, obiectiv fundamental în acțiunea de sporire numerică a șeptelului și asigurarea creșterii cantitative și calitative a producției de carne.

Folosirea la reproducție a celor mai valoroși reproducători, obținerea unui număr mare de descendenți de calitate superioară, accelerează ritmul și gradul de ameliorare a raselor. Respectiv, însămânțările artificiale favorizează creșterea numerică și îmbunătățirea calitativă și rapidă a șeptelului, sporirea prolificității, capacității de îngrășare, calitatea cărnii, lungimea carcasei și excluderea încrucișărilor îrudite ceea ce impune aplicarea acestei metode pe scară largă la însămânțarea suinelor.

Republica Moldova avînd un efectiv de suine de peste 340 mii de capete, inclusiv scroafe reproducătoare peste 35 mii capete, conform datelor statistice. Este necesar crearea unui laborator de colectare a materialului seminal pentru promovarea și implementarea însămânțărilor artificiale la suine în Republica Moldova.

Pentru îmbunătățirea genetică a efectivului matcă din țară este necesar procurarea a 20 de vieri reproducători de 4 rase: Landrace, Yorkshire, Pietrain, Duroc și alți Hibrizi.

Pentru organizarea și coordonarea activității de însămânțare artificială a suinelor se planifică completarea cu utilaj și echipament specializat de colectare, testare, analiza, ambalare, distribuire a materialului seminal, procurarea a 20 de vieri reproducători, formarea profesională a personalului secției de colectare, testare și distribuire a materialului seminal.

4.2. Politica de evidență zootehnică

Politica de evidență zootehnică se bazează pe prevederile Legii zootehniei și Legii privind selecția și reproducția în zootehnie, precum și pe actele normative în vigoare inclusiv regulamentele instrucțiunile și ordinele MADRM și CRARA.

Politica de evidență zootehnică constă dintr-un ansamblu de măsuri menite să asigure majorarea ponderii de insamintari artificiale ale taurinelor și eficientizarea activității de ameliorare și reproducție în Republica Moldova.

Aceste măsuri sunt:

- elaborarea planului Național de rotație a liniilor de tauri reproducători, al cărora material seminal congelat va fi utilizat în rețeaua de reproducție a taurinelor din fiecare raion și la fermele de prăsilă din R.Moldova, conform Programului de ameliorare a taurinelor în Republica Moldova pentru anii 2014-2020 și Strategiei de dezvoltare a sectorului de lapte în Republica Moldova pentru anii 2012-2027;

- aprobarea Planului Național de potrivire a perechilor la bovine de către Direcția politici de producție, procesare și reglementare calității produselor de origine animalieră, MADRM;

- selectarea potențialului personal în calitate de operatori însămânțatori în colaborare cu autoritățile publice locale și serviciile zoo veterinare dislocate în teritoriu;

- deschiderea și amenajarea cu echipamente tehnologice a oficiilor locale pentru însămânțarea artificială;

- aprovizionarea oficiilor locale cu material seminal congelat, consumabile și azot lichid;

- asigurarea păstrării materialului seminal congelat din banca genetică și alimentarea sistematică cu azot lichid a depozitelor criogene;

- ținerea evidenței însămânțărilor artificiale la taurine, conform cerințelor expuse în Regulamentul cu privire la evidența însămânțării artificiale ale animalelor, aprobate prin ordinul MAIA. nr. 242 din

15.11.2005, în care este stipulat modul de completare de către operatorii însămînțători a Registrelor de însămînțări și fătări a taurinelor, forma de evidență 1-ÎA;

- monitorizarea completării de către operatorii insamintatori a registrelor de insamintari artificiale (forma de evidență 2-ÎA);

- perfectarea și prezentarea rapoartelor privind reproducția taurinelor de către zootehnicienii experți ai oficiilor teritoriale, forma de evidență 3- ÎA;

- perfectarea rapoartelor privind insamintarile artificiale, forma de evidență 4 -ÎA cu prezentarea acestora la Direcția politici de producție, procesare și reglementare calității produselor de origine animalieră, MADRM pînă la data de 10 a lunii următoare.

Pentru organizarea eficientă a activității de profil, Întreprinderea dispune de o bază tehnico-materială, care include următoarele segmente tehnologice:

1. 525 oficii locale de insamintare atificiala amplasate in localitatile republicii, inzestrate cu tot echipamentul necesar pentru desfasurarea activitatii de insamintre artificiala.

2. Banca genetică - depozitarea și păstrarea fondului genetic taurin republican. În cele 18 de containere-depozite existente la momentul actual sunt păstrate cca 3,0 mln doze de material seminal congelat, care este obținut de la 8 rase și 20 linii de tauri de rase de lapte Holstein și Bălțată cu negru tip Moldovenesc în rase pure și metiși cu o productivitate a mamelor de la 7 pînă la 16 mii litri de lapte pe lactație. În banca genetică se mai păstrează material seminal congelat de rasa mixtă Simmental (Fleckvieh), Angler și rase de carne, Charolaise, Limousine și Aberdin Angus. Din cantitatea totală de material seminal congelat 270 mii doze, 10%, este ambalat în micropaiete.

Materialul seminal este păstrat în azot lichid la temperatura de -196°C .

3. Laboratorul pentru analiza materialului seminal. În acest laborator sunt efectuate analizele de rigoare necesare pentru livrarea în teritoriu a materialului seminal congelat.

4. Baza tehnico-materială pentru școlarizarea cadrelor de operatori însămînțători.

5. Parcul auto al întreprinderii - 5 autospeciale destinate pentru transportarea și alimentarea oficiilor locale cu azot lichid, asigurarea cu material seminal congelat și consumabile a oficiilor locale din republică și 20 autovehicole de serviciu de marca "Niva".

5. Politica de comerț. Devizul de venituri și cheltuieli

Conform misiunii Întreprinderii activitatea de bază constă în organizarea înșămînțării artificiale ale animalelor. Pentru a îndeplini obiectivele stabilite întreprinderea realizează material seminal congelat și consumabile.

Respectiv pentru anul 2021, se planifică următoarele prețuri de realizare a materialelor:

Politica de prețuri pentru anul 2021

Denumirea materialelor	Unitatea de masura	Prețul de realizare, inclusiv TVA, lei
Material seminal congelat în paiete	Doza	11,00
Material seminal congelat. în granule	Doza	5,50
Material seminal de import în paiete	Doza	35,00
Mănuși veterinare	Buc	2,50
Pipete paiete	Buc	3,50
Pipete granule	Buc	2,50
Soluție pentru diluarea materialului seminal	Fiola	5,00
Tuba	Buc	12,00
Azot lichid	kg	59,00
Material seminal suin	Doza	250,00

Cheltuielile estimative suportate la o înșămînțare artificială a taurinelor

Costul de executare a înșămînțării artificiale a unei taurine inclusiv consumabile, pentru anul 2021					
Nr. Crt.	Costul Materialelor și lucrărilor	UM	cantitate necesara	Preț inclusiv TVA	Suma inclusiv TVA MDL
1	Costul materialului seminal congelat și consumabilelor				31,5
	Material seminal congelat	doze	2	5,5	11
	Pipete pentru înșămînțare	buc	2	2,5	5
	Manuși veterinare pentru înșămînțare	buc	2	2,5	5
	Soluție pentru diluarea materialului seminal	fiola	2	5	10
	Canistre pentru ambalare (transportare, pastrare a materialului seminal) (volum 50 doze)	buc	1	12	0,5
2	Remunerarea Muncii Operatorului Înșămînțător pentru executarea înșămînțării artificiale (cu titlu de recomandare)				116
3	Cheltuieli auxiliare zootehnice				2,5
	TOTAL				150

Notă: ¹ – retribuirea muncii a operatorului însămînțător pentru executarea unei însămînțări artificiale a taurinelor este recomandabilă pentru agenții economici și persoanele fizice care îndeletnicesc acest gen de activitate.
Costul global de organizare a însămînțării artificiale a unei taurine constituie 138.97 lei iar costul global de organizare a însămînțării artificiale a unei taurine subsidiate de bugetul de stat - 116.47 lei

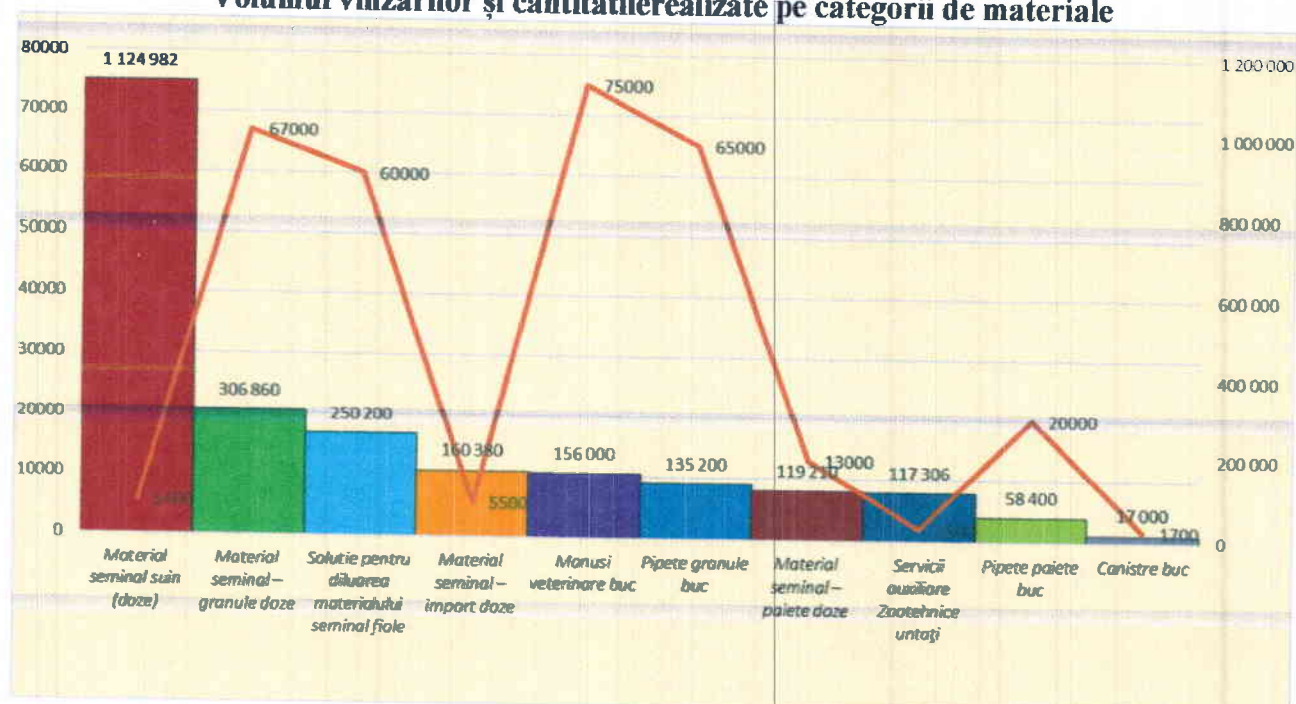
Se preconizează pentru anul 2021 a se comercializa următoarele cantități și tipuri de produse, după cum urmează:

Volumul vinzarilor din realizarea bunurilor și serviciilor

Tipuri de produse și servicii	Preț unitar fara TVA, lei	Unități	Suma, lei
Canistre buc	10,00	1 700	17 000
Solutie pentru diluarea materialului seminal fiole	4,17	60 000	250 200
Manusi veterinare buc	2,08	75 000	156 000
Material seminal – granule doze	4,58	67 000	306 860
Material seminal – paiete doze	9,17	13 000	119 210
Material seminal – import doze	29,16	5 500	160 380
Pipete granule buc	2,08	65 000	135 200
Pipete paiete buc	2,92	20 000	58 400
Servicii auxiliare Zootehnice untați	65,17	1 800	117 306
Altele	x	3 000	147 510
Total	x	x	1 468 066
Material seminal suin (doze)	208,33	5 400	1 124 982

Volumul realizărilor de material seminal congelat și consumabile este calculat conform numărului de însămînțări artificiale planificate pe fiecare raion, conform Planului insamintarilor artificiale Anexa 5 pentru anul 2021.

Volumul vânzărilor și cantitățile realizate pe categorii de materiale

Astfel intru realizarea indicatorilor de performanta, inclusiv organizarea și desfasurarea a 65,25 mii insamintari artificiale intreprinderea planifica a realiza in anul 2021 – 85,5 mii doze de material seminal congelat, valoarea carora va constitui 16.5% din total venituri din vinzari.

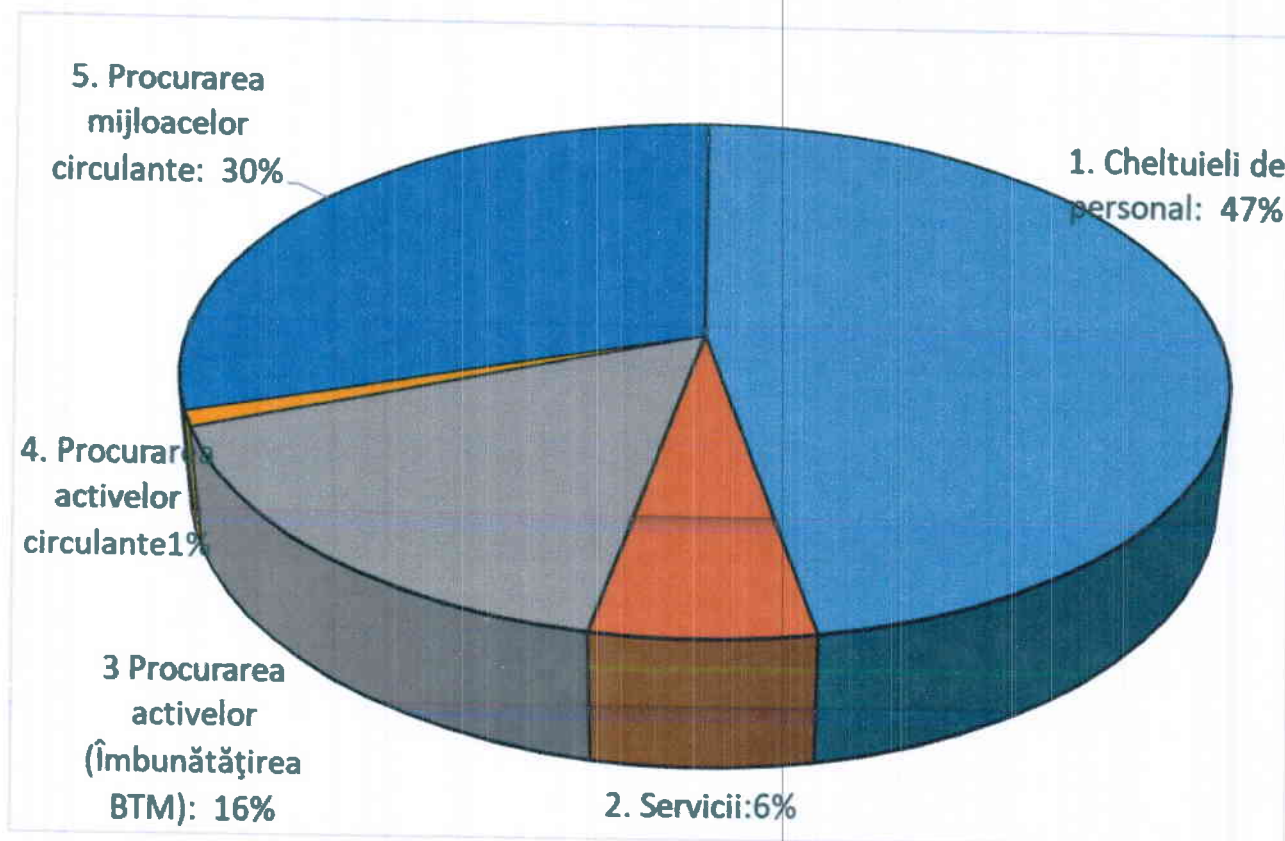
Pentru desfășurarea activității de ameliorare și reproducție a animalelor în R.Moldova în anul 2021 conform misiunii Întreprinderii sunt necesare surse de la bugetul de stat pentru următoarele materiale:

- 173 tone de azot lichid în valoare estimativă de 1 300 mii lei, pentru păstrarea materialului seminal congelat, aflat la banca genetică și la oficiile locale din republică, „Necesarul în azot lichid pentru anul 2021”, *anexa nr.8*;
- 32 tone de produse petroliere în valoare estimativă de 520 mii lei, pentru desfășurarea traselor de alimentare a oficiilor locale cu azot lichid, material seminal congelat și consumante, „Necesarul de combustibil și lubrifiante pentru efectuarea traseelor de alimentare și integrale pentru anul 2021”, *anexele nr. 6 și 7*;
- 6 000 doze de material seminal congelat de tauri din import de rasele solicitate în republică în valoare estimativă de 465 mii lei;

Veniturile din Deviz, compartimentul I sunt estimate la 10 418 mii lei.

Compartimentul II Cheltuieli este divizat în 4 capitole în dependență de natura lor. Structura acestora este reflectat în diagrama de mai jos.

Ponderea cheltuielilor totale pe întreprindere

Devizul de venituri și cheltuieli pentru anul 2021 , mii lei

Articole de venituri și cheltuieli, mii lei	Prognozat		
	Total general pe întreprindere	2021	
		Buget	Proprii
1	2	3	4
I TOTAL venituri, inclusiv:	10 418	7 600	2 818
1. Subsidii	7 600	7 600	
2. Venituri ale întreprinderii din activitatea de insamintare artificiala a turinelor	1 468		1 468
3. Venituri ale întreprinderii din activitatea de insamintare artificiala a suinelor	1 350		1 350
II TOTAL cheltuieli, inclusiv:	10 418	7 600	2 818
1. Cheltuieli de personal:	4 904	3 547	1 357
1.1 Remunerarea muncii	4 156	3 006	1 150
1.2 Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	499	361	138
1.3 Contributii individuale de asigurari sociale	249	180	69
2. Servicii:	611	500	111
Energia electrică	30	30	
Energia termică (Gaz, Carbune)	45	45	
Apă și canalizare	10	10	
Servicii informaționale	45	45	
Servicii de telecomunicații	80	80	
Formarea profesională	20	20	
Reparația Curentă	230	230	
Deplasări în interes de serviciu	20	20	
Servicii bancare	20	20	
Alte servicii cheltuieli	111		111
3 Procurarea activelor (Îmbunătățirea BTM):	1 662	662	1 000
Active imobilizate (Mașini, utilaje, active biologice)	1 662	662	1 000
4. Procurarea activelor circulante	100	100	
OMVSD (inventar, utilaj)	100	100	
5. Procurarea mijloacelor circulante:	3 141	2 791	350
Combustibil	520	520	
Întreținerea parcului auto (Piese de schimb)	100	100	
Echipament pentru protecția muncii	11	11	
Solutie pentru diluarea Materialului Seminal de taur în granule	170	170	
Manusi veterinare	69	69	
Pipete	72	72	
Consumabile pentru Insamintarea Artificiala	230	80	150
Material seminal de import de tauri pentru lapte	235	235	
Material seminal de import de tauri pentru carne	230	230	
Azot lichid	1 300	1 300	
Blanchete zootehnice, editarea materialului informațional	4	4	
Nutreturi combinate	200	0	200

În scopul asigurării cu mijloace financiare pentru procurarea vierilor de rasa intreprinderea planifică a beneficia pe termen scurt (pînă la un an) de surse ale fondurilor bancare naționale în mărime de 1 000 mii lei.

Indicii economico-financiari a Întreprinderii pe 2021

Nr. crt.	Indicatori	U/M	2021
1	Capitalul statutar	Mii lei	4 433.4
2	Cota proprietății de stat	%	100
3	Valoarea capitalului propriu	Mii lei	13 875
4	Valoarea de bilanț a mijloacelor fixe	Mii lei	6 060
5	Venituri din vânzări	Mii lei	2 818
6	Costul vânzărilor	Mii lei	380
7	Profit brut (+), pierderi (-),	Mii lei	1 088
8	Profit net(+), pierderi (-),	Mii lei	250
9	Rata rentabilității a vânzărilor (8:5*100)	%	8.87%
10	Numărul mediu scriptic anual lucrărilor	Pers.	54.5
11	Fondul anual de remunerare a muncii	Mii lei	4 156
12	Salariul mediu lunar a unui lucrător	lei	6 354
13	Venituri din vânzări care revin la 1 lucrător (5:10)	lei	51 706.4
14	Creanțe pe termen scurt	Mii lei	15
15	Datorii financiare	Mii lei	0
16	Datorii calculate	Mii lei	71
	Inclusiv : decontări cu bugetul de stat privind asigurări	Mii lei	41
	- fața de personal	Mi lei	30
17	Datorii comerciale (cod 860, F1)	Mii lei	140
	Inclusiv facturi comerciale	Mii lei	140
	avansuri primite	Mii lei	

6. Politica de contabilitate

Politica de contabilitate pentru anul 2021 este aprobată de către Consiliul de Administrare al Întreprinderii și este elaborată în conformitate cu cerințele Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. Respectiv, la baza elaborării acesteia stau:

- Standardele Naționale ale Contabilității (în continuare SNC);
- Actele normative ale R. Moldova, conform specificului întreprinderii;
- Planul de conturi contabile al activității economico-financiare a întreprinderilor,
- ordinile Ministerului Finanțelor.

Politica de contabilitate este o parte componentă a unui sistem integrat ce ține de funcționalitatea coerentă a evidenței contabile și financiare, acestea sunt utilizate integral în conformitate cu legislația în vigoare a R. Moldova.

Veniturile și cheltuielile se reflectă în contabilitate și în rapoartele financiare în perioada în care acestea s-au produs. Condițiile care influențează procesul corelației veniturilor și cheltuielilor conform metodei calculării sunt examinate conform Standardelor Naționale ale Contabilității.

Asupra opțiunii și justificării politicii de contabilitate a Întreprinderii, cu excepția convențiilor fundamentale și principiilor prevăzute de SNC a influențat, de asemenea, următorii factori:

- 1) forma de proprietate și statutul de organizare juridică al Întreprinderii;
- 2) tipul de activitate și sectorul economic;

- 3) proporțiile întreprinderii (volumul de producție, volumul de vânzări, numărul de lucrători etc.)
- 4) strategia de dezvoltare economico-financiară (obiectivele și sarcinile dezvoltării economice a întreprinderii, perspectivele de lungă durată, direcțiile previzibile de investiții, tactica realizării sarcinilor de perspectivă);
- 5) nivelul de dotare tehnică a întreprinderii, inclusiv computerizarea;
- 6) personalul – gradul de calificare (experiență, deprinderi, conceperea obiectivelor și problemelor, posibilitatea soluționării acestora);
- 7) situația economică - existența infrastructurii de piață, situația financiară, condițiile pentru investiții etc.

Drept bază la elaborarea politicii de contabilitate a Întreprinderii a servit sistemul SNC în Republica Moldova, care admite metode alternative de evaluare și evidență a activelor, capitalului propriu, datoriilor, veniturilor, cheltuielilor și a rezultatelor activității întreprinderii.

În politica de contabilitate a Întreprinderii sunt selectate procedee din standardele naționale de contabilitate conform specificului activității acesteia.

7. Măsuri de remediere a Întreprinderii -

Nr cr t.	Denumirea măsurilor organizatorice	Responsabili de executare	Termen de executare
1	2	3	4
1.	Elaborarea Planului de afaceri și dezvoltare a Întreprinderii pentru anul 2021	Secția contabilitate și economie, Manager în serviciul personal,	Luna ianuarie
2.	Elaborarea și prezentarea Raportului de activitate a Întreprinderii pentru anul 2020	Grupul de lucru	Luna Februarie- Martie
3.	Procurarea utilajului necesar, popularea cu vieri și deschiderea secției pentru colectarea testarea și distribuirea materialului seminal	Direcția ameliorare și reproducție, Secția contabilitate și economie,	2021-2022
4.	Organizarea și coordonarea activității de ameliorare și reproducție a taurinelor ce va conduce la majorarea ponderii înșămânțărilor artificiale a taurinelor până la 76% și la sporirea productivității anuale a taurinelor cu	Direcția ameliorare și reproducție	Pe parcursul anului
5.	Elaborarea planului de rotație a liniilor de tauri, inclusiv la fermele de prăsilă și cele asociate, ce va conduce la ameliorarea indicilor genetici și la excluderea încrucișărilor înrudite la taurine.	Direcția ameliorare și reproducție	Luna ianuarie
6.	Elaborarea și perfectarea contractelor individuale de muncă cu angajații Întreprinderii	Manager în serviciul personal	Luna decembrie 2020 - ianuarie 2021
7.	Desfășurarea politicii de contabilitate, perfectarea și prezentarea dărilor de seamă la instituțiile abilitate de control	Secția contabilitate și economie	Pe parcursul anului

8.	Întocmirea rapoartelor financiare lunare, trimestriale și anuale		Secția contabilitate și economie	Pe parcursul anului
9.	Organizarea și desfășurarea achizițiilor în conformitate cu planul anual al achizițiilor		Grupul de lucru pentru achiziții	Pe parcursul anului
10	Completarea sistematică a fișelor de personal a angajaților		Manager în serviciul personal	Pe parcursul anului
11	Perfectarea fișelor postului pentru fiecare angajat		Manager în serviciul personal	Luna ianuarie și după necesitate (la angajare, transfer etc.)
12	Monitorizarea activității de reproducție a animalelor, perfectarea rapoartelor lunare pentru prezentare la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale și Mediului		Direcția ameliorare și reproducție	Pe parcursul anului
14	Desfășurarea instructajului periodic privind tehnica securității și protecției muncii		Specialistul securitate și sănătate în muncă, Conducătorii	Pe parcursul anului
15	Alimentarea periodică cu azot lichid a biorezervuarelor din banca genetică, întru menținerea condițiilor de păstrare a materialului seminal congelat depozitat		Secția ameliorarea și bonitarea animalelor	Pe parcursul anului conform graficului
16	Monitorizarea rezultatelor de bonitare a taurinelor, suinelor și ovinelor de prăsilă, ce va conduce la selectarea produșilor de o performanță înaltă și folosirea intensivă a acestora în rețeaua de reproducție		Direcția ameliorare și reproducție	Lunile Ianuarie-Februarie
17	Organizarea și desfășurarea ședințelor de lucru trimestriale și anuală cu experții-zootehnicienii privind rezultatele activității de profil		Direcția ameliorare și reproducție	Trimestrial și Anual
18	Organizarea și desfășurarea întrunirilor anuale cu operatorii însămânțatori privind rezultatele activității de profil în anul 2020 și perspectivele de dezvoltare pentru anul 2021		Direcția ameliorare și reproducție	Lunile februarie-martie
19	Organizarea reparațiilor curente a autospecialelor , desfășurarea reviziei tehnice, etc		Secția dezvoltare infrastructură	Pe parcursul anului
20	Pregătirea autospecialelor pentru desfășurarea ritmică a traselor de alimentare cu azot lichid		Secția dezvoltare infrastructură	Pe parcursul anului
21	Pregătirea materialului seminal congelat (numărarea dozelor și ambalarea în tube) și a consumantelor necesare pentru însămânțarea artificială a taurinelor din localitățile republicii.		Secția ameliorarea și bonitarea animalelor	Pe parcursul anului, conform comenzilor

22	Organizarea și desfășurarea traselor de alimentare a oficiilor locale cu azot lichid, livrarea materialului seminal congelat și consumantelor conform cerințelor din teritoriu	Direcția ameliorare și reproducție	Conform graficului
23	Colectarea informațiilor trimestriale ce țin de indicii de producție a animalelor din fermele de prăsilă și monitorizarea situației curente de la aceste ferme	Secția ameliorare și bonitare	O dată în trimestru
24	Conlucrarea cu organele administrației publice locale și serviciile zooveterinare dislocate în teritoriu pentru selectarea cadrelor de operatori înșămânțatori	Direcția ameliorare și reproducție	Pe parcursul anului
25	Organizarea și desfășurarea cursurilor anuale de școlarizare a operatorilor înșămânțatori pentru deschiderea a 20 de oficii locale noi pentru înșămânțarea artificială a taurinelor pentru sporirea ponderii anuale de	Direcția ameliorare și reproducție	Pe parcursul anului
26	Conlucrarea cu agenții economici cointeresați pentru deschiderea oficiilor de înșămânțare artificială a porcinelor, ovinelor și caprinelor, ce vor conduce la majorarea ponderii de înșămânțări artificiale la aceste	Direcția ameliorare și reproducție	Pe parcursul anului
27	Organizarea eficientă a activității de ameliorare și reproducție a animalelor și optimizarea cheltuielilor de producție pentru obținerea unui venit anual în sumă de 1,40 mln lei, a unui profit de cca 250 mii lei și ratei de	Direcția ameliorare și reproducție	Pe parcursul anului
28	Organizarea și desfășurarea activității de inventariere a bunurilor materiale	Secția contabilitate și economie	Luna noiembrie-decembrie
30	Organizarea și desfășurarea ședințelor ale Consiliului de Administrare	Secția contabilitate și economie, alte subdiviziuni	Trimestrial

Elaborat :

Contabil-șef

Tatiana LEVIȚCHI